ÜNİVERSİTELERDE AKADEMİK ÜNVANLARIN ELDE EDİLMESİ VE ATANMA KRİTERLERİNDE PATENT BAŞVURULARINI ARTIRMAYA YÖNELİK BİR MODEL

Prof. Dr. YUSUF BALCI

İçerik

- **İnovasyon ve Patentin Önemi**
- **Üniversitelerde Akademik Unvanların Elde Edilmesi ve Atanma Kriterleri, Patentler - Mevcut Durum**
- **Yeni Model Önerisi**

İnovasyon ve Patentin Önemi

- Günümüzde tüm toplumlar ve yöneticileri bilimsel ve teknolojik gelişmenin öneminin farkında olup bunları güçlendirmeye yönelik politikalar geliştirmeye çalışmaktadır.
- Bilginin, bilimin üretildiği en önemli kurum olan üniversiteler yeni teknolojilerin geliştirilmesinin de birincil potansiyel kaynağını teşkil ederler.
- Üniversiteler, eğitim faaliyetlerinin yanında araştırma faaliyetleriyle bilimsel ve teknolojik gelişmeye katkıda bulunurlar.

İnovasyon ve Patentin Önemi

- Bilimsel çalışmalardan farklı olarak patentlerin konuları sadece uygulanabilir buluşlardır.
- Ayrıca patentler, doğrudan buluş sahibine ait münhasır bir mülkiyet (sınai mülkiyet) olup satılabilen, kiraya verilebilen, muhtelif şekillerde lisanslanabilen, sahibine ve ülkeye doğrudan ekonomik fayda sağlayabilen gayri maddi bir varlık ve haktır.
- Dolayısıyla politika koyucular ve üniversiteler patentleri teşvik edici politikalar ve uygulamalar geliştirmeye çalışmaktadırlar.

İnovasyon ve Patentin Önemi

- Bilimsel yayın uydu ile her alıcıya açık bir yayın gibidir. Her alıcı, yayın sahibine hiçbir ödeme yapmaksızın yayından istifade edebilir.
- Buna karşın patent ise kablolu yayın gibidir. Doğrudan yayın sahibine kazanç sağlar.
- Dolayısıyla, ülkenin teknolojik ve ekonomik gelişmesine asıl ve doğrudan katkıda bulunacak olan tekniklerin gelişmesini ve korunmasını ifade eden patentlerin artmasıdır.

İnovasyon ve Patentin Önemi

- Yayın buluşun önceden ifşası anlamına gelir, bu da belirli şartlar dışında genel olarak patent alınmasına mani teşkil eder.
- Buluş sahibinin başvurudan ya da rüçhan hakkından önceki 12 ayı geçmeyen süre içindeki açıklamaları patentlenebilirliğe halel getirmez. Bunun dışında yapılan yayınlar patent başvurusunu öldürür.
- Bilimsel bilgiyi üreten ve yayınlayan kişi kendi önünü, patent yolunu kapatabilmektedir.

Üniversitelerde Akademik Unvanların Elde Edilmesi ve Atanma Kriterleri - PATENTLER

- Üniversitelerde akademik unvanların elde edilmesi ve atanma kriterleri, akademik çalışmaları yönlendiren en önemli teşvik enstrümanlarıdır.
- Nitekim Türkiye'de akademik unvanların elde edilmesinde ve akademik kadrolara (Dr. Öğretim Üyesi, Doçent, Profesör) atanmalarda getirilen uluslararası yayınları ve endeksleri belirli ölçüde zorunlu da kılan kriterler ve puantaj sistemi sonucunda Türk üniversiteleri son yıllarda bu alanda büyük gelişme kaydetmiştir.

Üniversitelerde Akademik-Atanma Kriterleri ve PATENTLER

- Benzer sistem kısmen ve belirli bir standart olmadan farklı şekillerde patentler için de uygulanmasına (üniversitelerde akademik unvanların elde edilmesi ve atanma kriterlerinin patentleri teşvik edici olmasına) rağmen bunlar beklenen sonucu doğurmamakta, akademisyenler çok büyük ölçüde patent yerine yayın yolunu tercih etmektedir.

Üniversitelerde Akademik-Atanma Kriterleri ve PATENTLER

- Bunun sebebi -akademisyenlerin patent sistemine pek aşina olmamasının yanında "patentin alınmış olması" şeklindeki akademik kriterlerdir.
- Oysa patent süreci başvurudan itibaren ortalama 4 yıllık bir süredir. Araştırmanın kendisi de dahil edildiğinde bu oldukça uzun bir süre olmakta ve bir an evvel akademik unvan ve kadrosunu elde etmeye çalışan akademisyenler puan sistemi cazip dahi olsa patent yolu yerine yayın yolunu tercih etmektedir.

Üniversitelerde Akademik-Atanma Kriterleri ve PATENTLER Yeni Model Önerisi

- … akademik unvanların elde edilmesinde ve akademik kadrolara atanmalarda patentler başvurudan son tescile kadarki sürecin her aşaması için ayrı ayrı puanlanarak uygulanabilir ve cazip hale getirici bir model önerilmektedir.

Mevcut Durum

YÖK'ün Doçentlik Kriterleri

- YÖK'ün merkezi (ÜAK) doçentlik kriterlerine toplam 100 puan almak gerekmektedir.
- Adayın hazırladığı lisansüstü tezlerden üretilmemiş olmak kaydıyla;
- a) SCIE veya SSCI kapsamındaki dergide yayımlanmış makale Q1: 30 puan, Q2: 20, Q3: 15, Q4: 10 puan
- AHCI kapsamındaki dergide yayımlanmış makale 20 puan
- ESCI veya Scopus kapsamındaki dergide yayımlanmış makale 10
- Diğer uluslararası indekslerde taranan dergide yayımlanmış makale 5

YÖK'ün Doçentlik Kriterleri

- **Tescil edilmiş uluslararası patent 20 puan**
- **Tescil edilmiş ulusal patent 10 puan**
- **Tescil edilmiş faydalı model 5 puan**
- **Değerlendirmeye alınmış kişisel patent başvurusunda bulunmuş olmak 2 puan** verilmektedir.

(Patentlerde puan kişi sayısına bölünür.)

YÖK'ün Doçentlik Kriterleri

- YÖK'ün doçentlik kriterleri akademik çalışmaları asıl belirleyen-yönlendiren temel kriter.
- Üniversitelerin kriterleri ikincil…
- YÖK'ün doçentlik kriterlerine göre patentler makalelere göre düşük ve sürece yeterince yayılmamış…

Yıldız Teknik Üniversitesi

- Doktor Öğretim Üyesi Kadrosuna Başvuru için puan kriterleri 100 puan
- Doçent Kadrolarına Başvuru için puan kriterleri 200 puan
- Profesör Kadrolarına Başvuru için puan kriterleri 400 puan
- **Uluslararası patent için 20** puan**,**
- **Ulusal patent için ise 10** puan verilmektedir**.**
- Başvurulan doçentlik bilim alanı ile ilgili olmak kaydıyla alınan tescil işlemleri tamamlanmış…

İstanbul Teknik Üniversitesi

- **Uluslararası Kitap:** Kitap yazarlığı 60 puan

- **Uluslararası Makaleler** :

  Expanded SCI, SSCI, AHCI kapsamındaki yayınlar 20 puan

- **Patentler (Onay Belgeli)** :

  Rüçhanlı, **incelemeli** patent 70 puan

  Rüçhansız,incelemeli patent 60 puan

  İncelemesiz,uygulamalı patent 50 puan

  İncelemeli, uygulamasız patent 40 puan

  Faydalı model 45 puan

  Endüstriyel tasarım tescili 30 puan

Patentler *uygulamanın, alanında kullanıldığını gösteren bir belge (****patent*** *enstitüsünden onaylı belge veya* ***patent*** *konusu üzerinde kabul edilmiş bir uluslararası makale) ile belgelenmesi gerekir****.***

İstanbul Ticaret Üniversitesi

- Alanında bilimsel kitap yazarlığı 60-120 puan

  - SCI, SSCI, AHCI kapsamındaki dergilerde yayımlanan makaleler için:

  - Q1-Q4 sınıflamasındaki dergilerde yayınlanan makaleler 110-60 puan

  SCOPUS kapsamındaki dergilerde yayımlanan makaleler için:

  - Q1-Q4 sınıflamasındaki dergilerde yayınlanan makaleler 90-40 puan

  - ESCI (Emerging Sources Citation Index) tarafından taranan dergilerde yayımlanan makaleler 50 puan

  - Uluslararası alan endeksleri tarafından taranan

İstanbul Ticaret Üniversitesi

- Uluslararası alan endeksleri tarafından taranan dergilerde yayımlanan makaleler 40 puan
- ULAKBİM/TR DİZİN kapsamındaki dergiler tarafından yayımlanan makaleler 30 puan
- Uluslararası hakemli dergilerde yayımlanan makaleler 25 puan

PATENT VE TASARIM ÇALIŞMALARI

- (Tescil edilmiş ve anlaşması yapılmış patent, tasarım ve faydalı model için tam puan alınır. Tescil işlemi tamamlandığında önceki aşamalardan alınan puanlar tam puandan düşer)

İstanbul Ticaret Üniversitesi

- Uluslararası Patent, Sinai ve Mimari Tasarım Çalışmaları
- Tescil edilmiş ve anlaşması yapılan incelemeli patent 100 puan
- İlk tescili yapılmış incelemeli patent 50 puan
- Sonraki tescilleri yapılmış incelemeli patent 15 pn.
- İncelemeli patent başvurusu 30 puan
- Tescil edilmiş ve anlaşması yapılan incelemesiz patent 80 puan
- İlk tescili yapılmış incelemesiz patent 40 puan
- Sonraki tescilleri yapılmış incelemesiz patent 10 pn.
- İncelemesiz patent başvurusu 25 puan

İstanbul Ticaret Üniversitesi

- Tescil edilmiş ve anlaşması yapılan tasarım 50 puan
- Tasarım başvurusu 20 puan
- Tescil edilmiş ve anlaşması yapılan faydalı model 40
- Faydalı model başvurusu 20 puan
- Mimari proje, planlama ve kentsel tasarım çalışmalarında müellif olmak 100 puan
- Mimari proje, planlama ve kentsel tasarım çalışmaları ekibinde yer almak 50 puan

İstanbul Üniversitesi

- Doktor Öğretim Üyesi için toplam 300, Doçentlik için 500 puan Profesörlük için 700 puan
- Ayrıca en az bir dış kaynaklı ulusal veya uluslararası projede görev almış veya görev alıyor olması (C3-C4 maddeleri) veya Fikrî ve Sınâî Mülkiyet Hakları Faaliyetlerinden bir tanesine (C5 3 maddeleri) başvurmuş/almış olması gerekir.

İstanbul Üniversitesi

- GİRİŞİMCİ VE YENİLİKÇİ ÜNİVERSİTE FAALİYETLERİ başlığı altında
- Ulusal Patent Başvurusu 10
- Uluslararası Patent Başvurusu 50
- Ulusal Patent Belgesi 100
- Uluslararası Patent Belgesi 200
- Faydalı Model Belgesi 100
- Endüstriyel Tasarım Belgesi 100
- Lisanslanan Ulusal Patent Belgesi 200

İstanbul Üniversitesi

- Lisanslanan Faydalı Model Belgesi 100 puan
- Lisanslanan Endüstriyel Tasarım Belgesi 100
- Bilimsel Kitap Yazarlığı 50 puan
- SCOPUS ve WoS-ESCI Kapsamındaki Dergilerdeki Yayınlar 30 puan
- SCIE / SSCI / AHCI Kapsamındaki Dergilerde Yayımlanmış Makale 40 puan

Çukurova Üniversitesi

- Doktor öğretim üyeliği için 100, doçentlik için 220, profesörlük için 400 puan almak gerekir.
- ÖDÜLLER ve PATENT ALMA
- Onay belgesi alınmış (Başvuru yapılmış, değerlendirme aşamasında olanlara 1/3 oranında puan verilir)
- Uluslararası patent 36 puan
- Uluslararası Patent: Uluslararası araştırma ofisleri tarafından (PCT - Patent Cooperation Treaty) buluşun yeni ve buluş basamağı içerdiğine dair araştırma raporu alınmış patent başvurusu

Çukurova Üniversitesi

- Ulusal patent 18 puan

Ulusal Patent: Türk Patent Enstitüsü tarafından buluşun yeni ve buluş basamağı içerdiğine dair araştırma raporu alınmış patent başvurusu

- Faydalı model / endüstriyel tasarımların belgelendirilmesi, özgün eserlerin telif hakları 6 puan
- SCI, SCI-Expanded, SSCI veya AHCI kapsamındaki dergilerde yayımlanmış tam araştırma makalesi Etki faktörü (EF) 10-15 puan arası.

Adıyaman Ü Üniversitesi

- Doktor öğretim üyesi kadrosu için 400 puan
- Profesörlük 900 puan
- Uluslararası/PCT patent 500
- Endüstride kullanılan (Lisans satışı/kiralama gerçekleştirilmiş) patentler 400
- Ulusal patent 300
- Faydalı model 200
- Marka/Tasarım tescil 100

Adıyaman Üniversitesi

- MAKALELER
- A.1. SCI (Science Citation Index-Expanded), SSCI (Social Science Citation Index), AHCI (Arts and Humanites Citation Index) tarafından taranan dergilerde yayımlanmış orijinal araştırma makaleleri 150
- Yurt içinde yayımlanmış kitap
- 100 Yurt dışında yayımlanmış kitap 150

Artvin Çoruh Üniversitesi

- Doktor Öğretim Üyesi kadrosu 15 puan
- Profesör kadrosu 270 puan
- Yurtdışı patent (her bir araştırmacı için) 100
- Yurtiçi patent (her bir araştırmacı için) 50
- Faydalı model (her bir araştırmacı için) 30

Artvin Çoruh Üniversitesi

- MAKALELER
- A1 SCI, SCI-Exp., SSCI, AHCI kapsamındaki dergilerde yayınlanan makale 40 puan
- A2 Alan endeksler kapsamındaki dergilerde makale 25 puan
- A3 Alan endeksi kapsamı dışındaki diğer uluslararası hakemli dergiler ve ULAKBIM TR-Dizin tarafından taranan ulusal hakemli dergilerde yayınlanmış araştırma makalesi 16 puan

Eskişehir Osman Gazi Üniv.

- Doktor Öğretim Üyesi kadrosu 60 puan
- Doçent Kadrosu için 300 puan
- Profesör Kadrosu için 450 puan

GİRİŞİMCİLİK VE YENİLİKÇİLİK FAALİYETLERİ

- Başvurulan bilim alanı ile ilgili olmak kaydıyla
- Uluslararası patent 40
- Ulusal patent 30
- Faydalı model, endüstriyel tasarım, bilimsel tasarım 10

Eskişehir Osman Gazi Üniv.

- SSCI, SCI, SCI-Expanded veya AHCI kapsamındaki dergilerde yayımlanmış makale 20 puan
- ULAKBİM tarafından taranan ulusal hakemli dergilerde yayımlanmış makale 8 puan

(Patentlere verilen pay makalelere göre de çok yüksek)

İçerik

- Mevcut Durum
- **Tespitler**
- Yeni Model

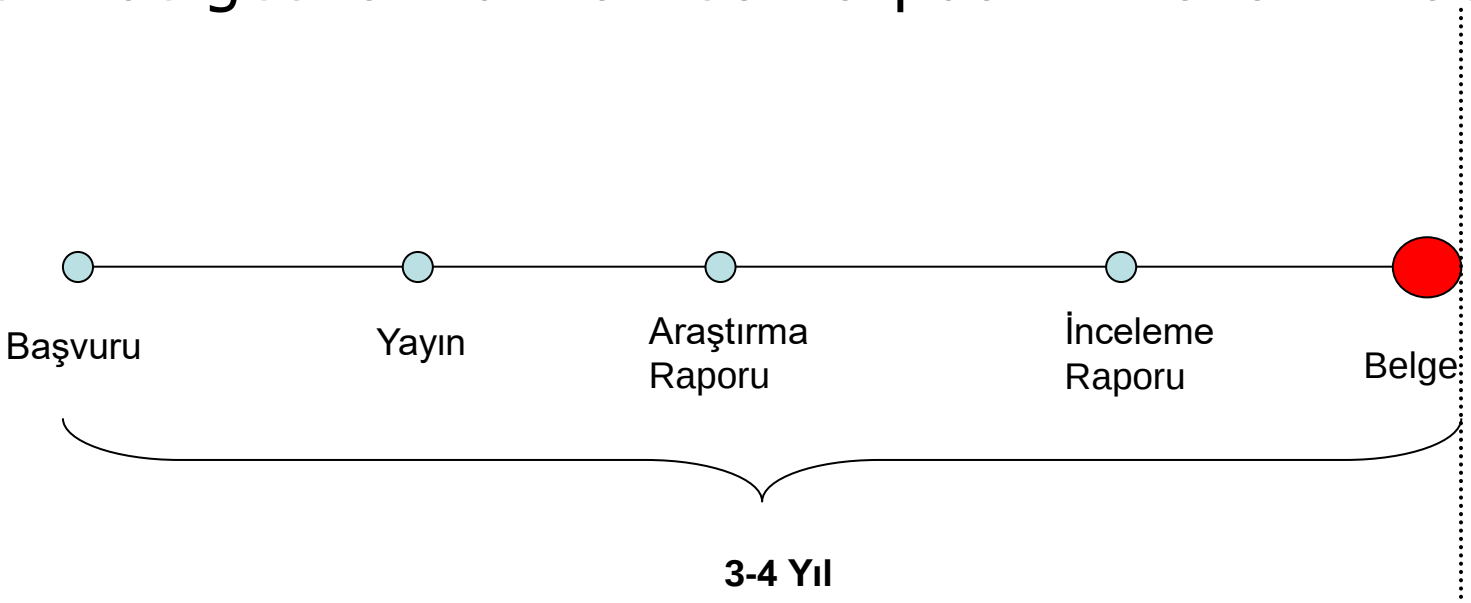
Tespitler

- Genel itibariyle patent puanlarının makale puanlarına yakın olduğu ancak kitap yazarlığı puanlarından düşük olduğu söylenebilir.

- Mevcut durum, genelde öğretim görevlilerinin özgün bilimsel çalışmaları için patent almasını caydırıcı niteliktedir.

Neden Caydırıcı

- Akademik yükseltilme ve atanma ölçütlerinde patentin etkisinin az olması
- Patent alım sürecinin uzun olması (3-4)
- Patent belgesi alındıktan sonra puanın kazanılması

İçerik

- Mevcut Durum
- Tespitler
- **Yeni Model**

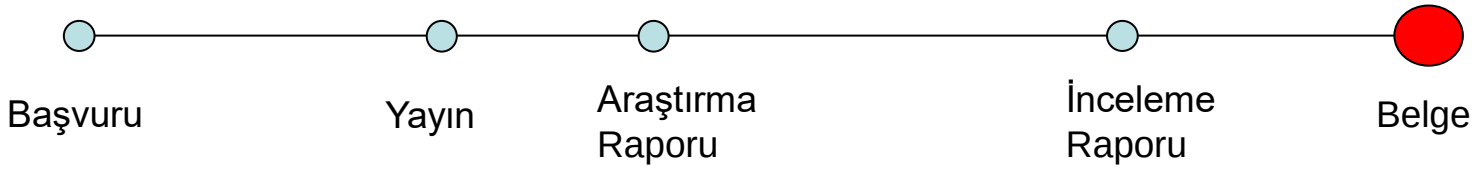
Yeni Model

- Ölçütlerde patentin etkisinin artırılması, puanlamada en yüksek değerlerde olması

- Patent puanlamasının belge alındıktan sonra değil, belge verme işlemi süresince yapılması

  - Başvuru
  - Yayın
  - Araştırma Raporu
  - İnceleme Raporu
  - Belge

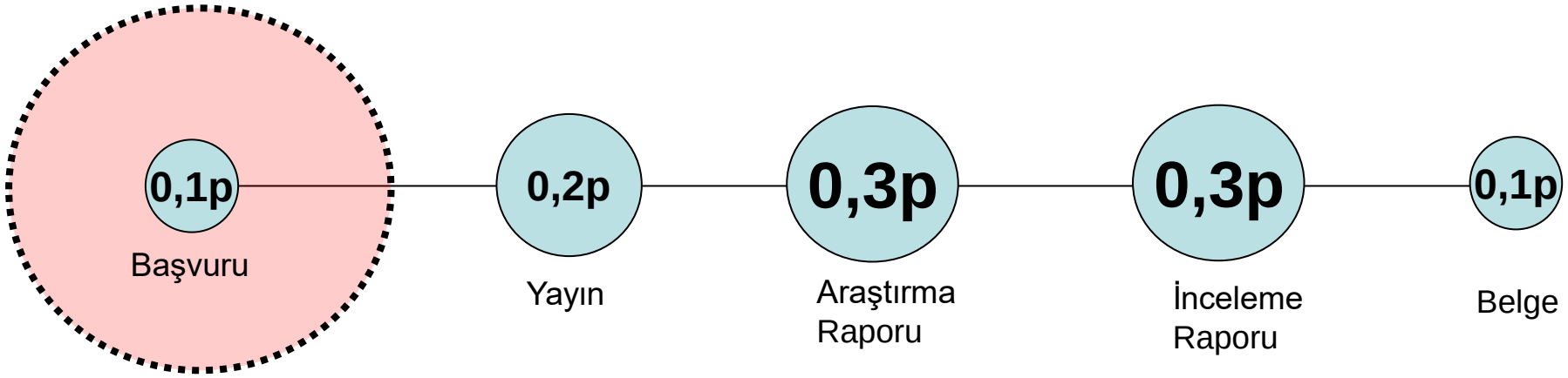
Ulusal Patent Başvuruları İçin Yeni Model

Patent başvurusu yapmış bir öğretim görevlisinin başvurudan itibaren patentin tesciline kadar kazanabileceği toplam puan katsayısı p ve patent başvuru sahip sayısı n ise, belge tescil işlemi süresince puanların oranı;

- Başvuru= 0,1p/n
- Yayın= 02p/n
- Araştırma Raporu= 0,3p/n
- İnceleme Raporu= 0,3p/n
- Belge= 0,1p/n

Başvuru Puanı (0,1p)

Koşul

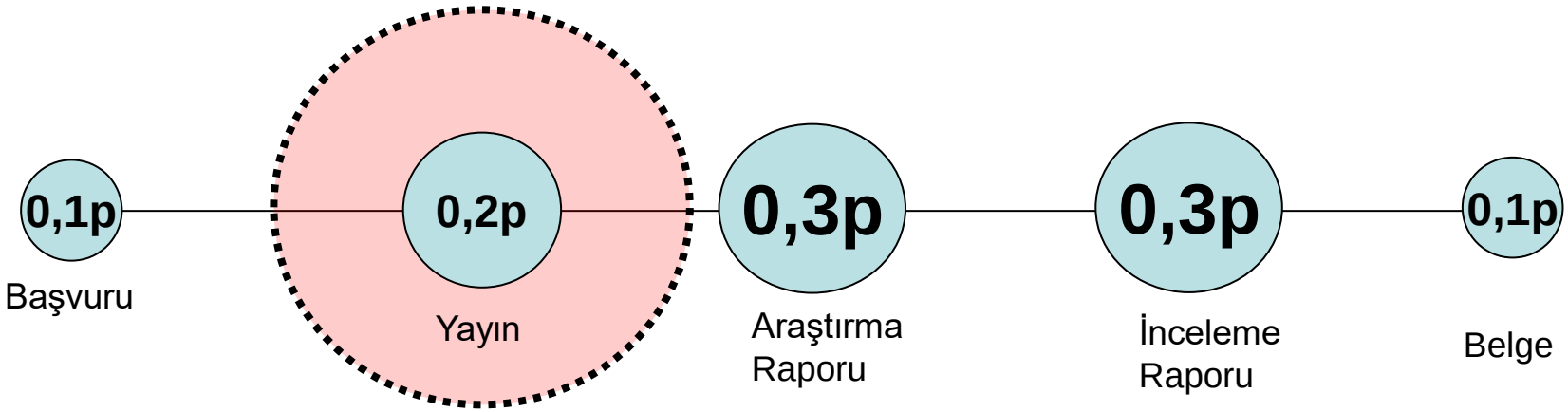
- Türk Patent ve Marka Kurumu tarafından başvurunun kabul edilmesi

Gereksinim

- Patent başvurusu kabulüne dair Türk Patent ve Marka Kurumu'ndan alınan ilk resmi yazı* (başvuru-şekli eksiklik yok veya başvuru-şekli eksiklik var)

* *Başvuru tarihinden itibaren ortalama 1 ay içinde*

Başvuru Yayın Puanı (0,2p)

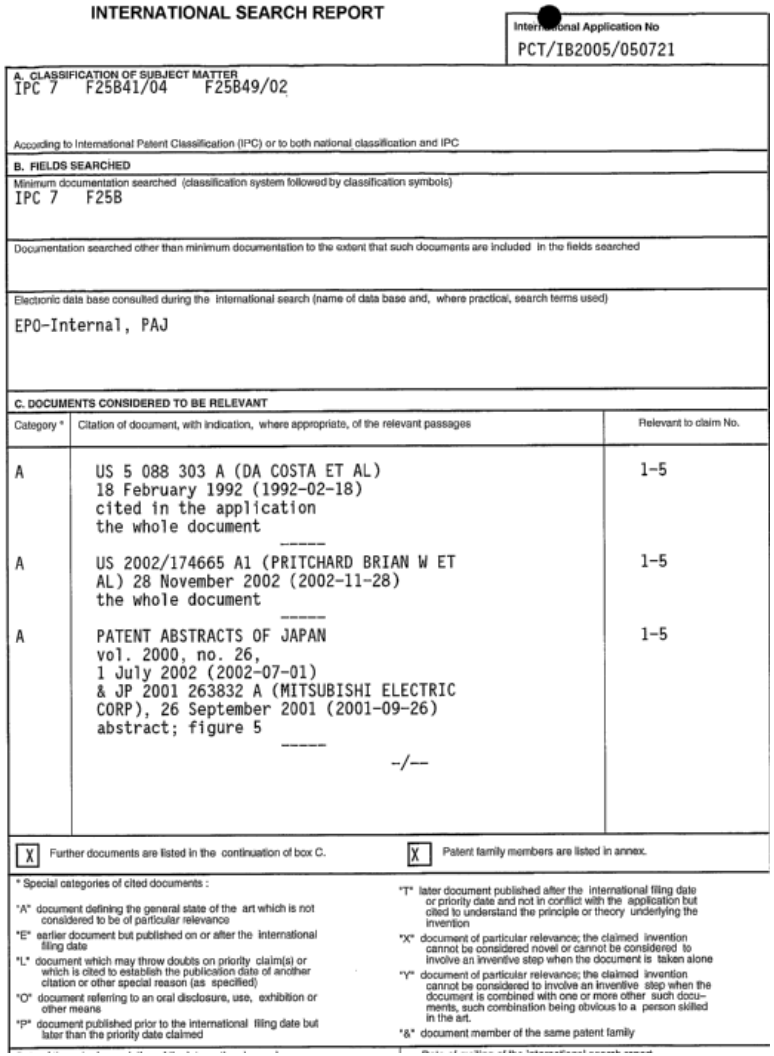
Koşul

- Başvurunun Türk Patent ve Marka Kurumu'nca Patent Resmi Bülteninde yayımlanması

Gereksinim

- Patent Resmi Bülteninde yayımlanan başvurunun yayın sayfası

Araştırma Raporu

INTERNATIONAL SEARCH REPORT

International Application No
PCT/IB2005/050721

A. CLASSIFICATION OF SUBJECT MATTER
IPC 7 F25B41/04 F25B49/02

According to International Patent Classification (IPC) or to both national classification and IPC

B. FIELDS SEARCHED

Minimum documentation searched (classification system followed by classification symbols)
IPC 7 F25B

Documentation searched other than minimum documentation to the extent that such documents are included in the fields searched

Electronic data base consulted during the international search (name of data base and, where practical, search terms used)
EPO-Internal, PAJ

C. DOCUMENTS CONSIDERED TO BE RELEVANT

Category *	Citation of document, with indication, where appropriate, of the relevant passages	Relevant to claim No.
A	US 5 088 303 A (DA COSTA ET AL) 18 February 1992 (1992-02-18) cited in the application the whole document	1-5
A	US 2002/174665 A1 (PRITCHARD BRIAN W ET AL) 28 November 2002 (2002-11-28) the whole document	1-5
A	PATENT ABSTRACTS OF JAPAN vol. 2000, no. 26, 1 July 2002 (2002-07-01) & JP 2001 263832 A (MITSUBISHI ELECTRIC CORP), 26 September 2001 (2001-09-26) abstract; figure 5	1-5

-/--

[X] Further documents are listed in the continuation of box C. [X] Patent family members are listed in annex.

* Special categories of cited documents :

"A" document defining the general state of the art which is not considered to be of particular relevance
"E" earlier document but published on or after the international filing date
"L" document which may throw doubts on priority claim(s) or which is cited to establish the publication date of another citation or other special reason (as specified)
"O" document referring to an oral disclosure, use, exhibition or other means
"P" document published prior to the international filing date but later than the priority date claimed
"T" later document published after the international filing date or priority date and not in conflict with the application but cited to understand the principle or theory underlying the invention
"X" document of particular relevance; the claimed invention cannot be considered novel or cannot be considered to involve an inventive step when the document is taken alone
"Y" document of particular relevance; the claimed invention cannot be considered to involve an inventive step when the document is combined with one or more other such documents, such combination being obvious to a person skilled in the art.
"&" document member of the same patent family

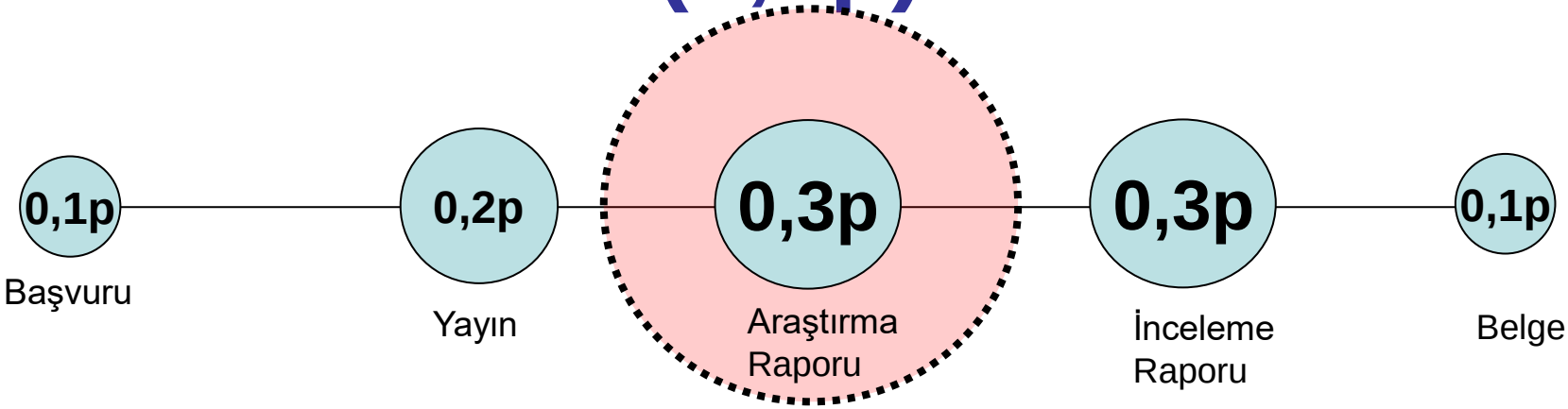
Araştırma Raporu (Tekniğin bilinen durumunun belirlenmesi), patent başvuru konusu buluş ile dünyada benzer patent başvurusu/belgesi veya kamuoyunca erişilebilir yazılı, sözlü veya görsel her türlü bilginin tarandığı ve buluşa en yakın belgelerin listelendiği bir rapordur.

A: Tekniğin bilinen durumu ile tam ilişkili olmayan doküman

X: Tekniğin bilinen durumu ile tam ilişkili doküman; doküman tek başına ele alındığında buluşun yeni ve buluş basamağına sahip olduğu söylenemez

Y:Tekniğin bilinen durumu ile ilişki doküman; doküman diğer dokümanlarla birlikte ele alındığında buluşun yeni ve buluş basamağına sahip olduğu söylenemez.

Olumlu Araştırma Raporu Puanı (0,3p)

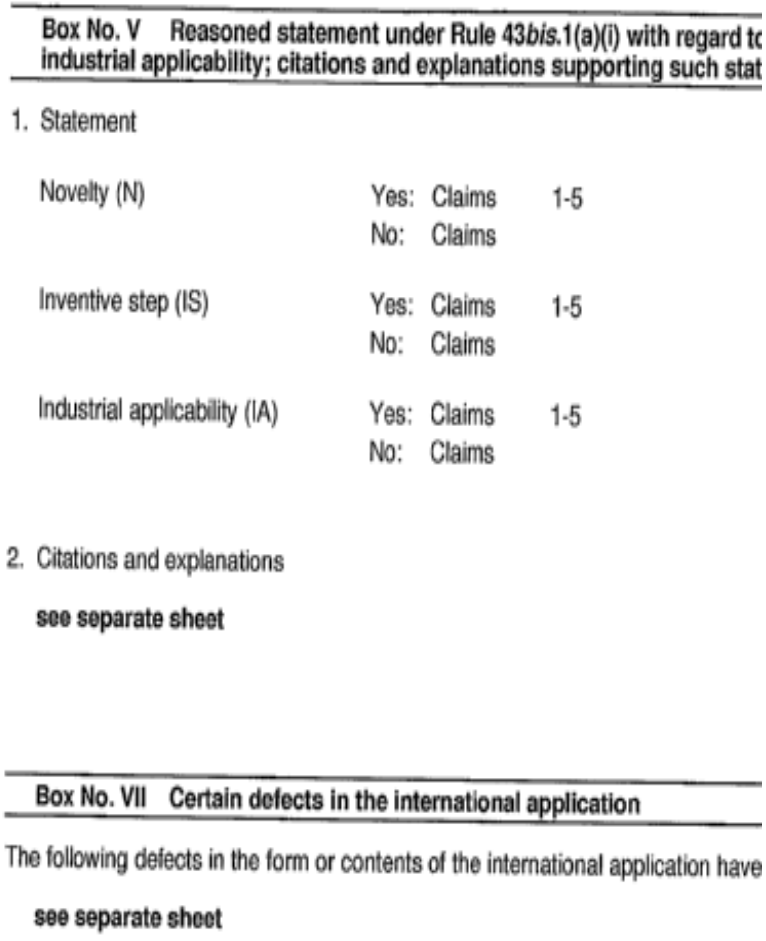
Koşul

- Tüm istemler için X dokümanı bulunmayan rapor olması

Gereksinim

- Patent başvurusuna ilişkin araştırma raporunun sunulması

İnceleme Raporu

Box No. V Reasoned statement under Rule 43*bis*.1(a)(i) with regard to industrial applicability; citations and explanations supporting such stat

1. Statement

Novelty (N)	Yes: Claims	1-5
	No: Claims	
Inventive step (IS)	Yes: Claims	1-5
	No: Claims	
Industrial applicability (IA)	Yes: Claims	1-5
	No: Claims	

2. Citations and explanations

see separate sheet

Box No. VII Certain defects in the international application

The following defects in the form or contents of the international application have

see separate sheet

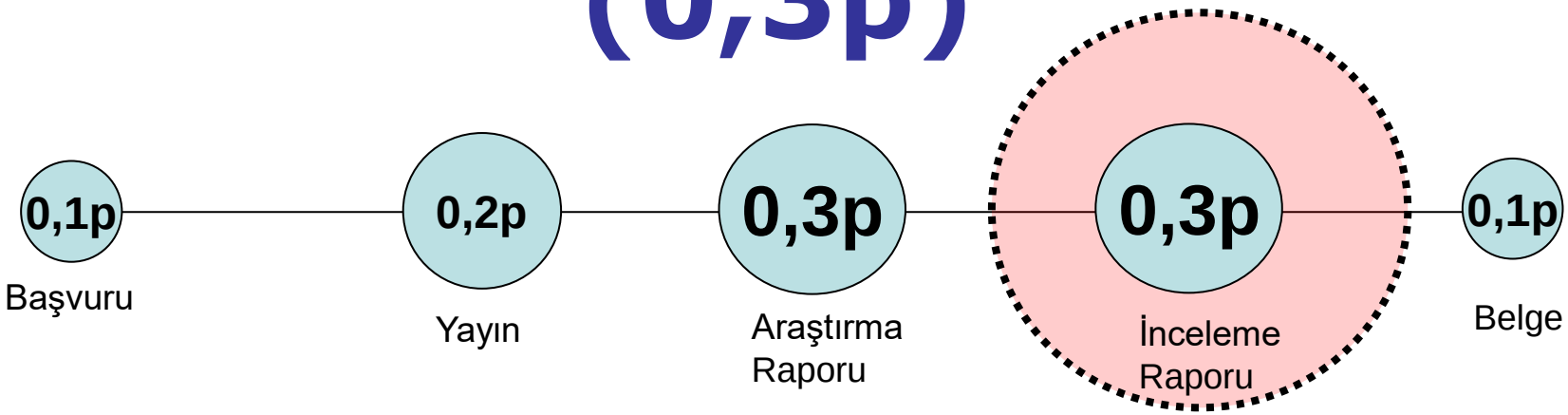
İnceleme raporu; patent konusu buluşun patentlenebilirlik kriterleri olan

- Yenilik
- Buluş basamağı
- Sanayiye uygulanabilirlik

kriterlerine göre değerlendirilmesidir.

Patent başvurusundaki tüm istemlerin bu 3 kriteri sağlaması durumunda inceleme raporu olumludur ve başvuru tescile bağlanır.

İnceleme Raporu Puanı (0,3p)

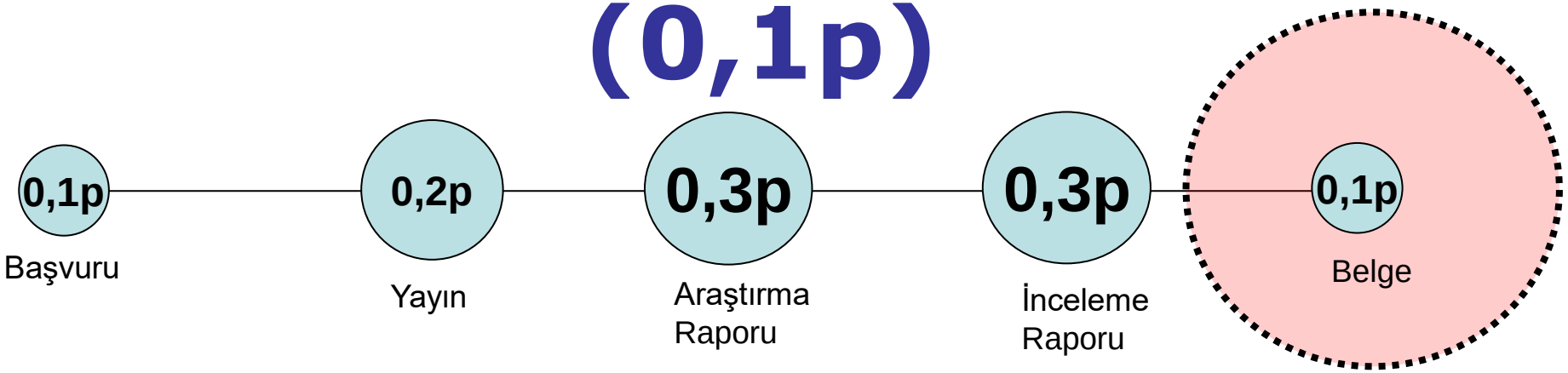
Koşul

- İnceleme raporunda patent başvurusundaki en az bir istemin patentlenebilirlik kriterlerini sağlaması

Gereksinim

- Patent başvurusuna ilişkin inceleme raporunun sunulması

Patent Belgesi Puanı (0,1p)

Koşul

- Buluş konusu yapılan patent başvurusunun tescil edilmiş olması

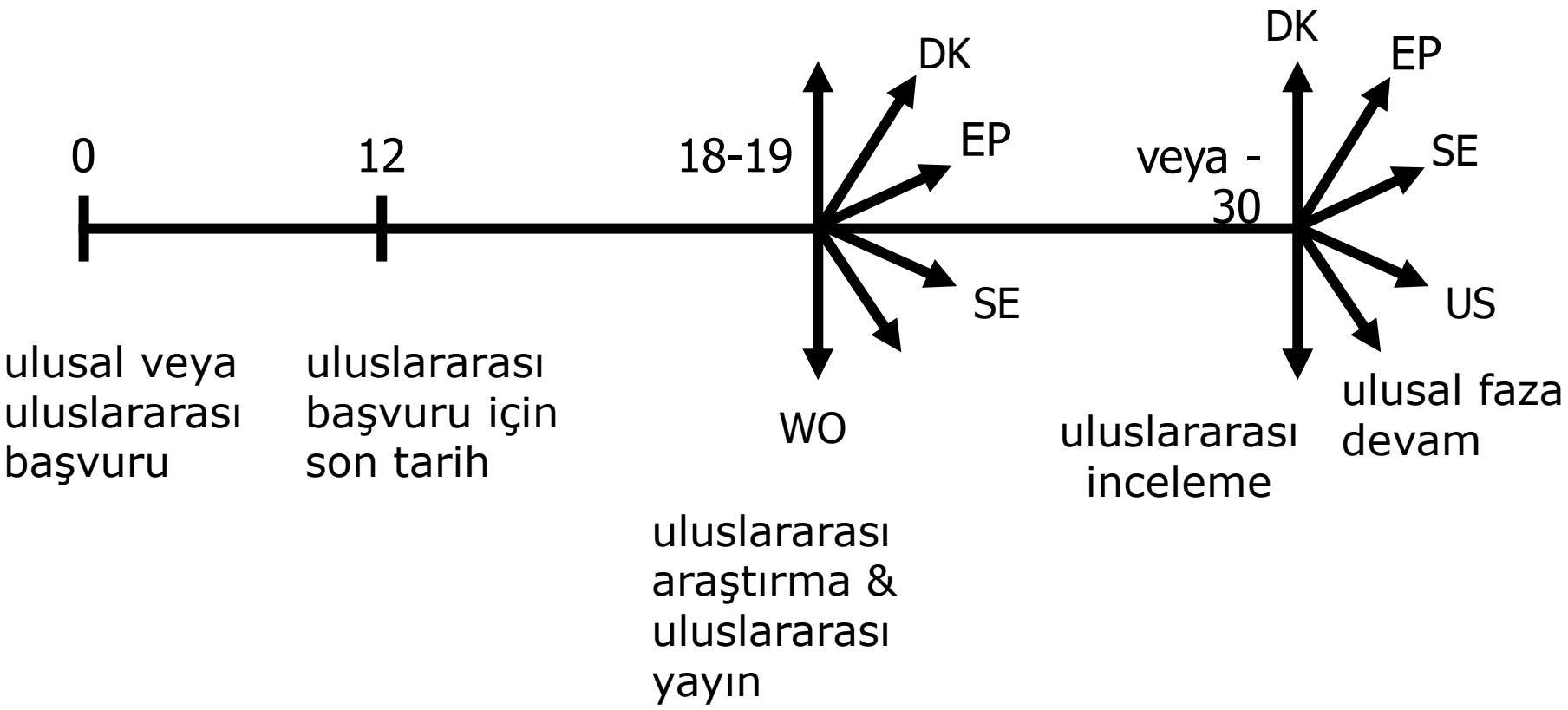
Gereksinim

- Türk Patent ve Marka Kurumu'ndan alınan patent belgesi

Uluslararası Patent Başvuruları İçin Modelleme

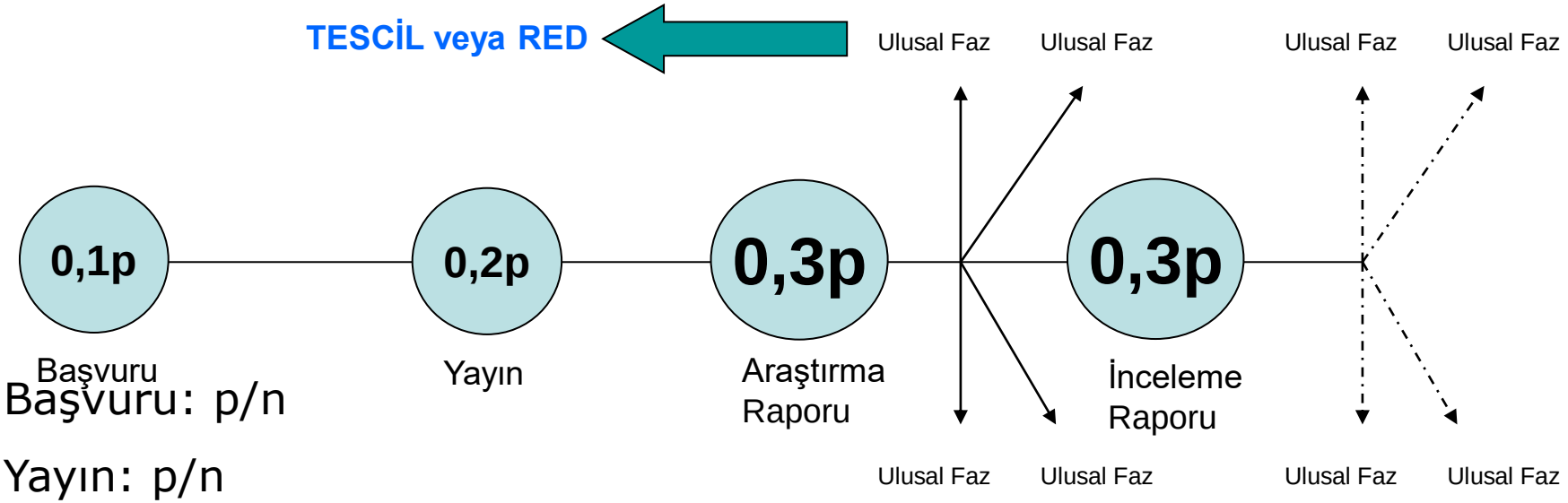
- Ulusal Patent Başvurusuna verilen puanlara göre daha yüksek puanlama yapılması
- Patent İşbirliği Anlaşması'na göre yapılan başvurular
- Avrupa Patent başvurusuna göre yapılan başvurular

PCT Sistemi

0
12
18-19
veya - 30
DK
EP
SE
DK
EP
SE
US
ulusal veya uluslararası başvuru
uluslararası başvuru için son tarih
WO
uluslararası araştırma & uluslararası yayın
uluslararası inceleme
ulusal faza devam

PCT Sistemi İçin Model

Uluslararası başvurudan tescil işlemine kadar kazanılacak toplam puan katsayısı p olarak belirlenirse;

PCT Sistemi İçin Model

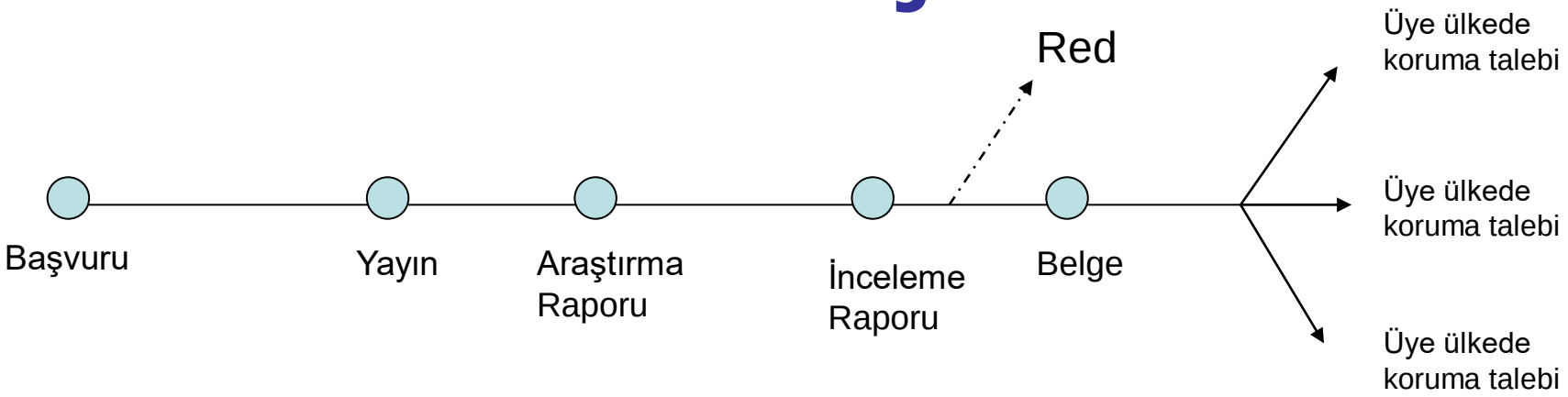
- Başvuru: p/n
- Yayın: p/n
- Araştırma Raporu: p/n
- Ulusal Faza Giriş:
  - Her bir ülkede tescil için 0,1p/n
  - Amerika için 0,2p/n
  - Japonya için 0,2p/n
  - Avrupa Patenti için 0,3p/n

NOT: Ulusal faza araştırma raporundan sonra girilmesi ve herhangi bir ülkede tescil alması halinde tescil puanına ek olarak inceleme raporu puanı da verilir.

Avrupa Patent Başvuruları

EPC yolu ile yapılan uluslararası başvurudan tescil işlemine kadar kazanılacak toplam puan katsayısı p olarak belirlenirse;

EP Sistemi İçin Model

- Başvuru: 0,1p/n
- Yayın: 0,2p/k
- Araştırma Raporu: 0,3p/n
- İnceleme Raporu: 0,3p/n
- Belge: 0,1p/n

Puan Verilebilecek Diğer Hususlar

- Başka patent başvurularında buluş sahibi olması: Başvuru sahibine bakılmaksızın üniversite mensubunun buluş sahibi olduğu durumlarda da aynı modelleme geçerlidir.

- Faydalı Model (artık ön bir araştırma yapılıyor) patent puanının 1/5'i; %10-20 başvuru kalanı araştırma-belge.

- Tasarım: sadece tasarım (ve ilgili olabilecek bölümlere, patent puanının 1/5'i

- Citation (Başvuru + Araştırma raporu)

- Ek ve bölünmüş patent

Puan Değerlerine Yönelik Öneriler

- Öneri I

- Ulusal patent başvurularına verilecek toplam puan (p) en az uluslararası makaleye verilen puan kadar olması

- Uluslararası patent başvurularına verilecek toplam puanın (p) uluslararası makaleye verilen puanın en az %50 daha fazla olması

Puan Değerlerine Yönelik Öneriler

Öneri – II

• Ulusal patent başvurularına verilecek toplam puanın (p) uluslararası makaleye verilen puanın %50 daha fazla olması

• Uluslararası patent başvurularına verilecek toplam puanın (p) uluslararası makaleye verilen puanın 2 katı olması